

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Pagrindinės projekto idėjos ir tikslai:

- Apžvalgos GALERIJOS sukūrimas .
- Piliavietės erdvės suformavimas.
- Santakos parkas, piliavietė ir žalioji zona prie Litanikos - tarpinė tarp miesto ir upės.
- Paupys - dviejų lygių žalia zona su paryškintomis dambomis Santakos parke
- Atverti Neries pakrantes į senamiestį
- Nauja (buvusi turgaus) aikštė su „Kanklininko“ skulptūra.

1. Kalbant apie ilgalaikę pilies ir aplinkinių teritorijų panaudos programą, būtina pabrėžti, kad santaka su senamiesčiu yra neatskirta automobilių keliais nuo upių. Šitą savybę būtina išnaudoti.

2. Piliavietė, būdama Senamiesčio struktūros dalis, glaudžiasi prie Santakos parko. Parkas turi būti formuojamas kaip paupio plaunama, dalinai smėlėta teritorija su minimaliu pakrantėje želdinių kiekiu, žemės architektūros elementais, takais ir aktyvaus poilsio zonomis. Toks kraštovaizdis būdingas santakai ir yra užfiksuotas fotografijose ir piešiniuose. Santakos parko takai organiškai jungiasi su takais, esančiais prie piliavietės ir palaipsniui iškomponuoja į būsimo komplekso sprendinius prie Viljampolės tilto.

3. Senamiesčio viešoji erdvė išplečiama panaudojant pilies kiemą, buvusio turgaus aikštę ir fosas pritaikant įvairioms reikmėms. Reikėtų išskirti tris pagrindines funkcines galimybes: edukacinę, kultūrinę- reprezentacinę ir komercinę. Šiuo metu (ypač vasarą) labiausiai vystoma kultūrinė veikla. Komercinė veikla suaktyvės, pastačius daugiafunkcinį kompleksą „Litanikos“ vietoje. Edukacinė funkcija siejama su informacijos centro ir pilies muziejaus veiklos programomis, autento eksponavimu.

4. Piliavietės erdvinis pavidalas formuojamas sukuriant erdvę, kuri ribojama ašūriniu siena „GALERIJA“ iš pietų pusės. Galerijos ašūriškumas leidžia matyti ir išivaizduoti kartu neegzistavusius statinius - bažnyčią ir gynybinę sieną. Galerija pasibaigia vakariniame bokšte. Iš autentiškos šaulių galerijos altitudės atsiveria netikėti rakursai į Šv. Jurgio bažnyčią, aplinkinius architektūros paminklus ir santaką. Galerija, kaip struktūra yra geras fonas renginiams ir dekoracijoms. Atsiradus galerijai ir vakariniam bokštui buv. Žydų ligoninė pasidaro santykinai nedidelė ir nustoja konkuravusi savo dydžiu su pilies statiniais.

Pagilinus ir praplatinus fosas (pagal archeologinius tyrimus) labiau išryškėja piliavietė. Suformuota buv. turgaus aikštė su Kanklininko skulptūra šalia fosos sukuria papildomą viešąją polifunkcinę erdvę miestiečiams. Nuožulni aikštės plokštuma į upės pusę baigiasi amfiteatru šalia uostelio. Pažemėjimas vizualiai paaukština piliavietę. Aikštės (turgaus ribose) paviršius neturėtų būti suskaidytas klombomis, atraminėmis sienutėmis ar kitokiais architektūriniais elementais, kurie gožtų pilies prieigas ir darytų aikštės struktūrą. Pravažiuojamos dalys ir pėsčiųjų takai galėtų būti pažymėti niuansiskai, keičiant grindinio raštą ir faktūrą, nepiknaudžiau jant spalvomis. (Aikštės įvaizdis-didžiulis grafikos darbas.). Pušys, esančios pietinėje aikštės dalyje, galėtų pasilikti, sukurdamos „minkštą“ perėjimą nuo aikštės į tankų užstatymą. Išaugusių pušų lajos yra aukštai ir vizualiai iš žmogaus aukščio pilies neužstos. Esanti šioje dalyje klomba sutampa su buvusių kvartalų istorinėmis ribomis ir po nedidelių rekonstrukcijų galėtų pasilikti, kaip aikštės dalis.

5. Išvalyta piliavietė nuo medžių atsivėrė į upę ir tapo matoma Neries pakrantės dalimi. Pakrantės tolimesnis valymas ir priežiūra Santakos parke padidintų vizualinį ir kompozicinį ryšį su upe. Išvalytos pakrantės eksponuotų ir senamiesčio panoramas iš Viljampolės pusės. Pagilintose fosose, sezoninių potvynių metu kartais atsirastų vanduo.

6. Į abi puses nuo piliavietės palei Nerį paliekamos žaliosios zonos su minimaliu medžių kiekiu. Zonos turi du lygius: apatinis lygis – prie vandens, viršutinis susietas su senamiesčio gatvių altitudėmis. Apatinis lygis sezoninių potvynių metu – užliejamas. Apatiniame lygyje respektuojamos dambos ir užtekiai, kurie ilgai buvo neatskiriama kraštovaizdžio dalis.

7. Piliavietės funkcinė ir erdvinė sąveika su būsimo „Litanikos“ kompleksu siejama per polifunkcinę buvusią turgaus aikštę viršutinėje terasoje ir žaliąją juostą apatinėje terasoje.

8. M.Valančiaus g. tesinyje numatytas pėsčiųjų tiltas į Viljampolę sujungs ateityje labiau apgyvendintą Viljampolės pakrantės dalį. Atsiradę papildomi pėsčiųjų srautai pagyvins daugiafunkcinę visuomeninę „Litanikos“ komplekso dalį.

9. Eksponuojamos pilies statybos laikotarpių liekanos. Prie bastėjos, fosos dugne koncervacinėmis priemonėmis paryškinamas buvęs gynybinis bokštas, kurio dalis palenda po bastėja. Jo eksponavimui vidinėje bastėjos pusėje įrengiamos požeminės patalpos bokšto liekanų apžvalgai, archeologinių atodangų eksponavimui. Patalpos denginys turi sutapti su žemės paviršiumi. Patalpos apšviečiamos iš viršaus plokčiais švieslangiais inkrustuotais žemės paviršiumi. Per juos galima apžvelgti kultūros vertybes iš viršaus, neužeinant į patalpas. Į ekspozicines papildomas patalpas patekimas formuojamas iš esamos patrankų galerijos. Vėlyvųjų statybos laikotarpių mūrai paryškinami ašūriniais tūriais „GALERIJA IR BOKŠTU“. Vakariniame bokšte demonstruojamas pirmosios pilies mūras. Pakeltas ašūrinis tūris leidžia suvokti pilies kiemo erdvę neužstodamas Šv. Jurgio bažnyčios. Būdingą piliavietės kraštovaizdį eksponuoti neįmanoma, nes pasikeitė kontekstas, todėl augalų minimalizavimas ir piliavietės atidengimas iš upės pusės, dalinai kompensuos kraštovaizdžio pasikeitimą.

10. Papildomos techninės ir ekspozicinės palalpos, numatomos neįrengtoje bastėjos dalyje, leistų eksponuoti pilies raidos maketus, tačiau jų dydžiai būtų riboti. Racionalu eksponuoti dekoratyvius, stambaus mastelio maketus piliavietėje, kur jų apžvelgiamumas būtų labiau prieinamas lankytojams.